

Praktijkvoorbeeld van succesvolle invoering op meerdere scholen

De rol van de (bovenschools) coördinator vroeg-Engels

Annemarie Steenbergen-Oonk

In juni 2012 schreef ik op onze schoolwebsite het volgende: ‘Na de zomervakantie is het zover: we gaan starten met het geven van Engels vanaf groep 1!’ Op dat moment had ik net een Master SEN studie afgerond met een praktijkgericht onderzoek over het eventueel invoeren van vroeg-Engels op mijn school. In een van de laatste teamvergaderingen van dat schooljaar hadden we, na het doornemen van mijn eindconclusie, besloten dat we zouden starten. Het goede nieuws kon dus op de site. We konden niet voorzien dat het zo’n groot succes zou worden, dat het uiteindelijk op alle scholen binnen onze stichting zou worden ingevoerd en dat ik daar de bovenschools-coördinator van zou worden.

Een jaar eerder had ik in een brainstorm met mijn directeur allerlei onderwerpen voor mijn onderzoek op papier gezet en hij had dat ook gedaan. Het bleek dat we beide het invoeren van vroeg-Engels op ons lijstje hadden staan. Het leek ons erg interessant en al snel viel het besluit dat dit het onderwerp zou worden. De aanleiding om voor dit onderwerp te kiezen waren de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen van vroeg vreemdetalenonderwijs Engels in het basisonderwijs. Er wordt namelijk steeds meer waarde gehecht aan een goede beheersing van het Engels voor studie, werk of deelname aan de samenleving. De Onderwijsraad gaf al in 2008, op basis van een uitgebreid onderzoek, het advies aan de Tweede Kamer om scholen eerder met Engels te laten starten. Want als Nederland in de toekomst mee wil komen op internationaal niveau zal het taalniveau verbeterd moeten worden. In de nieuwe kerndoelen voor het primair onderwijs was sprake van een aanscherping van de inhoudelijke eisen. Scholen werd verzocht om meer Engels in de lesprogramma’s op te nemen en er werd aangeraden om eerder te starten met Engels dan in groep 7. Op dat moment boden wij, net als zoveel basisscholen in Nederland, Engels aan vanaf groep 7. De schooldirecteur en ik

waren van mening dat we deze ontwikkeling niet konden negeren.

ELKE SCHOOL DOET HET OP ZIJN EIGEN MANIER

Het uiteindelijke doel van mijn onderzoek was om met een gedegen advies voor het schoolteam en de directie te komen op welke wijze vroeg-Engels geïntegreerd kon worden in het onderwijs op onze school. De meningen en wensen van de leerkrachten, de kinderen en de ouders speelden hierbij een belangrijke rol. Daarom heb ik verschillende online enquêtes opgesteld en afgenomen. Hieruit bleek dat het merendeel van de betrokkenen enthousiast was. De praktijkervaringen van andere basisscholen vond ik ook belangrijk. Daarom heb ik drie basisscholen in de regio bezocht die allemaal al vroeg Engels aanboden, ieder op hun eigen manier. Zo kreeg ik een goed beeld van de mogelijkheden en kon ik in de praktijk ervaren hoe vroeg Engels werd aangeboden. Daarnaast heb ik onderzocht of het op jonge leeftijd aanbieden van een vreemde taal schadelijk is voor de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Het tegenovergestelde bleek waar: het op jonge leeftijd aanbieden van een vreemde taal versterkt juist het leren van het Nederlands. ▶

Onze Beep

► SUBSIDIE EN SCHOLING

In het eerste jaar waarin we vroeg Engels gaven moest er veel geregeld worden. Allereerst heb ik subsidie aangevraagd bij het Europees Platform. Elke basisschool die gaat werken met vroeg vreemdetalenonderwijs kan hiervoor namelijk een aantal keren subsidie aanvragen. Deze subsidie kan gebruikt worden voor de aanschaf van lesmethodes, materialen en nascholing voor leerkrachten. Natuurlijk was er ook een lesmethode nodig. Deze heeft mijn team nog voor de start van het schooljaar uitgezocht en besteld. Het werd een digitale methode met een doorlopende leerlijn vanaf groep 1. Dit was een van de wensen die naar voren kwam in de enquêtes. Wat daarin ook naar voren kwam was de grote behoefte aan nascholing. Daarom heeft het gehele team vanaf januari 2013 een nascholingscursus gevolgd met als

einddoel een Anglia-examen. Deze cursus bestond uit tien bijeenkomsten waarbij er aandacht

Kick-off Engels OPO Hof van Twente

was voor het verbeteren van onze eigen Engelse taalvaardigheid. Maar ook de vakdidactiek stond centraal. Er is in dat eerste jaar ook een Engelse hoek ('The Beep') ingericht met een aantal Engelse (voor) leesboeken, spelletjes, meubels en materialen. Op deze manier kan het team maar ook de leerlingen gebruik maken van aanvullend materiaal naast de lesmethode. En tijdens de jaarlijkse thema-avond van de OR en MR heb ik de ouders uitgebreid geïnformeerd over het onderzoek en de invoering van vroeg Engels bij ons op school.

BOVENSCHOOLS COÖRDINATOR VVTO

In het tweede jaar heeft het gehele team een Anglia-examen gemaakt, ieder op zijn of haar eigen niveau. En met succes! Iedereen is geslaagd, een enorme beloning voor het harde werken. De behaalde niveaus lagen verrassend genoeg boven de verwachting van de leerkrachten. In datzelfde jaar besloot het bestuur van de stichting OPO Hof van Twente, waar onze school onder valt, dat vroeg-Engels ook op de overige elf basisscholen ingevoerd ging worden. Aan mij werd gevraagd of ik dit wilde gaan coördineren. Het leek me een leuke uitdaging. En zo werd er een werkgroep opgericht, werd er op elke school een coördinator aangesteld en gingen we in juni met een Engelse dubbeldekker langs alle scholen om ze een startpakket aan te bieden.

“NU MOETEN WE NATUURLIJK OOK EEN KEERTJE NAAR LONDEN”

Wat met een grap begon werd werkelijkheid in februari 2015, het derde jaar waarin we vroeg Engels aanboden op onze school. We zijn vier dagen, op eigen kosten, naar Londen geweest. Het was een geweldige reis waarbij we veel hebben gezien en gedaan. We hebben een bezoek gebracht aan twee

Uitreiking Anglia diploma's

Engelse basisscholen waar we zeer gastvrij werden ontvangen. Het was bijzonder om te zien hoe het Britse onderwijs in elkaar steekt en we kregen de gelegenheid om lessen bij te wonen en vragen te stellen aan de leerkrachten. Maar ook tijdens de rest van de reis konden we onze Engelse vaardigheden natuurlijk goed in de praktijk brengen.

INTERNATIONALISERING

Om op het gebied van internationalisering en contacten met andere Europese scholen meer mogelijkheden te krijgen zijn we als school tevens aangesloten bij VoiceS. Dit netwerk van Saxion Hogeschool Enschede biedt vele mogelijkheden op het gebied van Europese samenwerking met andere scholen. Er zijn jaarlijkse conferenties en in-service courses voor leerkrachten. Tijdens een course wordt er kennis gemaakt met leerkrachten uit andere landen in Europa, ervaringen uitgewisseld en kennis genomen van de cultuur van het land waar de course gehouden wordt. Belangrijk is dat er tijdens een course samen met enkele scholen uit het buitenland een concrete activiteit opgezet wordt, die de leerkrachten in hun klas gaan uitvoeren. Hierover houden ze contact via social media.

In oktober 2015 was er een conferentie in Derby, hier zijn de directeur en een leerkracht naartoe gegaan. Daarnaast was er een drietal courses, de eerste was in februari in Barcelona. Daarna nog een in Braga (Portugal) en in Olomouc (Tsjechie). Ook hier zijn leerkrachten van onze school naartoe geweest. Uit al deze bezoeken zijn mooie projecten en goede contacten voortgekomen.

A KEY TO SUCCESS?!

Het is inderdaad een sleutel tot succes, maar er zitten wel voorwaarden aan. Allereerst is het van groot

belang dat de directie en het schoolteam enthousiast en ambitieus ingesteld zijn. Zij moeten open staan voor vernieuwing en er de meerwaarde van inzien. Daarnaast moet er tijd vrijgemaakt worden op het lesrooster. Omdat de roosters tegenwoordig heel vol staan is het belangrijk om samen keuzes te maken en zo ruimte te creëren voor minimaal een uur Engels in de week voor elke groep. Stel een coördinator aan zodat diegene alles in goede banen kan leiden en het overzicht houdt. Hij of zij kan uitzoeken waar behoefte aan is; moet er een nieuwe lesmethode komen en is er behoefte aan nascholing? Ook voor de coördinator moet er tijd vrijgemaakt worden om o.a. subsidies aan te vragen, bijeenkomsten te organiseren en collega's te begeleiden. Daarbij is het belangrijk om alle betrokkenen tijdens het hele proces zo goed mogelijk op de hoogte te houden en er zoveel mogelijk bij te betrekken. Doe het stap voor stap en kijk goed wat haalbaar is op jouw school. Dit vergroot de draagkracht en de kans van slagen. Zonder de ondersteuning, betrokkenheid en het enthousiasme van mijn directeur en team, maar ook het bestuur van de stichting, was het namelijk nooit zo'n groot succes geworden.

ANNEMARIE STEENBERGEN-OONK (aonk@stedeke.nl) is groepsleerkracht op Openbare basisschool Stedeke te Diepenheim (www.stedeke.nl) en bovenschools coördinator vroeg-Engels bij Stichting OPO Hof van Twente.

*Mijn scriptie staat op www.hbo-kennisbank.nl.
Titel: *Vroeg Engels op de basisschool: a key to success?!**